

תגובות

ל אחרונה ראו אור מאמרים אחדים, בנושא עתידו של החי"ר, פרי עטם של מפקדים בכירים בצה"ל ובצבאות זרים. ביניהם — „גדוד המחור: שריון-חי"ר-מסוקים" מאת מיר ג' רוברטס („מערכות" 214) ותגובות למאמר זה מאת תת-אלוף רפאל איתן ב„מערכות" 216, ובו שלילה של רוב רעיונות המיור האמריקני. מצטרף לאלה גם מאמרו של רוג'ר בומנט מביה"ס לפיקוד ומטה של צבא ארה"ב הדין בשאלה „היש עתיד לצבא חנות?" („במחנה", ערה"ש, תשל"ב).

ב מאמרו מנתח רוג'ר בומנט באורח יסודי וענייני את הבעיה תוך הסתמכות על לקחי ההיסטוריה הצבאית, ושואל: האם לא עבר זמנן של יחידות מוצנחות? בהמשך דבריו מגסה בעל המאמר להאיר מספר בעיות הקשורות לנושא העקרוני: „מהותו של החי"ר בשנות ה-70".

אחת המסקנות העיקריות במאמרו היא כי צריך לשנות את ארגון של היחידות המוצנחות ולהסב אותן למה שהוא מכנה בשם „חי"ר קל מוטס". הבה נבחן את מסקנתו זו.

למעשה, צועדים אנו בנתיב זה שנים אחדות. כיום אין הבדל מהותי, במיוחד בצה"ל, בין יחידות החי"ר ה„קלס-יות" לבין יחידות מוצנחות.

ש צבאות בהם מתגבשות והולכות תפיסות — שיתכן כי מקצתן כבר מוצאות אל הפועל — לפיהן אין מפרדים בין החי"ר והצנחנים בעת גיבוש תורת-הלחימה; הפעלתן המבצעת תהיה במסגרת הזירות, הפיקודים, ולעתים בכפיפות מטכ"לית ישירה.

בשאלת השאלה, האם פשיטה מוטסת בעורף האויב קשה יותר לביצוע מאשר חדירה רגלית עמוקה לכיבוש מערך אויב מבוצר? או האם פטרול רגלי או פשיטה רגלית עמוקת-טווח, שמחייבת הסתננות בין מוצבי אויב צפופים ושה צפוי הכוח בכל רגע להיתקלות פנים-אל-פנים, הם מבצעים פחות נועזים מפשיטה מוצנחת? מכאן שמבצעי היום-יום — הרצופים פשיטות על בסיסי מחבלים — יצרו מצב שכל יחידות החי"ר מבצעות אותן משימות, בתנאים שונים. לכן, אין להפריד יותר בין שני סוגי יחידות החי"ר (רגיל ומוצנח), באשר הדרישות אשר מעמידים בפני שני סוגי היחידות הללו הן זהות ואף רמת-הביצוע זהה, ואשר שיוכן החילי חד הוא.

על-כן יש לאחד את יחידות החי"ר, שיעודן דומה בכל ליחי-דות מוצנחות, ואשר מצפים מהן לאותן התוצאות, ואשר יונקות מאותה תורה; יש לשלבן עם היחידות המוצנחות, במסגרות ארגוניות וטקטיות אחידות.

עתיד
חי"ר
צנחנים

דוד כהן

ב זירות המורחיתיו, בצפון-אפריקה ובזירות אחרות. הסנקים הם המרכיב העיקרי בהשגת הכרעה בקרב היבשה; חשוב לראות זאת בפרספקטיבה הנכונה.

ה שריון בעולם, ואף בצה"ל, מאורגן במסגרות חיליות בפיקוד "מפקדות גג שריוניות". מפקדות אלו מטפלות בתורת לחימה, בקביעת יעודים, ובמיוחד בהכשרת המערך המשוריין; אך אינן פוקדות, בדרך כלל, על היחידות.

ב יורה, כי יחידות חי"ר לא ישיגו בעתיד הכרעה בכוחות עצמן. מכאן, שהמשימות הצפויות ליחידות חי"ר (ולצורך זה נכלול כאן גם את היחידות המוצנחות) יהיו לרוב לאפשר ליחידות השריון להשיג הכרעה בקרב היבשה.

ב רוב הצבאות המשימה הקשה והמורכבת ביותר הנראית לעין ליחידות החי"ר-צנחנים עשויה להיות כיבושו של ראש-גשר תוך צליחת מכשול מים מוגן על-ידי יעדים מבוצרים. המשימות האחרות בהן יופעל חי"ר, כגון פשיטות, או הבקעת מערכים מבוצרים בתנועה רגלית או ממוכנת — משניות.

ט עות יסודית היא לחשוב שהמשימות המוטלות על יחידות החי"ר יהיו קלות ופשוטות עקב עליית חשיבותן של יחידות השריון. נהפוך הוא, אמנם היקף המשימות ורציפותן קטן, אך "משקלן הסגולי" עליהן, כיוון שחלק גדול מהיעדים מצוי בסוגים מגוונים של קרקע: מכשולי מים, שטחים הרריים ומערכים מבוצרים צפופים, שיוקפו בטבעות של אש ארטילריה עזה. כן ייערכו פשיטות על מתקנים חיוניים שיוציאו מסגרות טקטיות גדולות משליטת מפקדותיהן, ואולי יחסכו בכך מערכה שלמה ועקובה מדם.

א גם נבחון כיום את ארגון של המסגרות הטקטיות והאמצעים ביחידות חי"ר ואת האדם הלוחם המפעיל אותם נראה כי למסגרת הטקטית — הכיתה, המחלקה הפלוגה — אין כמעט חשיבות טקטית-מבצעית אלא חשיבות ארגונית-הדרכתית. לוחם החי"ר יגיע, בדרך-כלל, ליעדו במגוון רב של אמצעים: סירות גומי ונחתות לביצוע משימות צליחה של מכשולי מים; מסוקים; תנועה רגלית או ממוכנת וכדומה; ואתה שואל עצמך למה תותאם המסגרת? לכלים המובילים? לכלי הלחימה? ליעדי האויב האפשריים? או איון של כל הגורמים יחד? הניסיון מלמדנו, ואף התחזית לעתיד מראה, שמסגרות הלחימה של החי"ר תותאמנה לנסיבות, ליעדים ול-

משימות, ושהמסגרות הטקטיות הנמוכות ישתנו בהתאם לכך; הלחימה תיעשה בציוות-כוחות שונים. לעומת זאת אבן-היסוד בשריון ובארטילריה היא התותח והטנק, על צוותם התקני.

ב של אי היצמדותו של לוחם החי"ר למערכת נשק מוגדרת או לכלי תובלה מסוים והיותו מיועד לקשת משימות רחבה ולמסגרת ארגונית משתנה למשימות, נתון לוחם החי"ר ללחימה פסיכולוגיים שונים מאלה של לוחמים מיחידות אחרות. לכן תהא זו טעות שדווקא בתקופה המודרנית תהא רמתו האישית של לוחם החי"ר נחותה מזו של אלה המפעילים מערכות טכניות מורכבות ומתוחכמות.

י ש להכניס שיפורים בתכנון כוח-האדם ליחידות החי"ר למיני ניהול; יש להזרים תגבורות של כוח-אדם טוב על בסיס התגברות או על בסיס מיוני שווה שיעלו את הרמה בכל היחידות הסדירות. כדאי לאחד את בתי-הספר לטירונים ולמפקדי כיתות. קורסי הקצינים הרי לרוב הם אחידים, והוא הדין לגבי הקורסים המקצועיים להכשרת מש"קים ומפעילי נשק.

כ ליחידות החי"ר הסדירות צריכות לעבור קורס צניחה, ולאחד בכך את כל המסגרות. את מבחני אימון הצניחה יש לנצל כדי לבחון את האומץ האישי ואת כושר המנהיגות של המש"קים ושל הקצינים וכדי לבחון את כושר הסבילות ולהעלותו; כך יהיו כל יחידות החי"ר יחידות צנחנים בלתי-מוצנחות (בלאו הכי הסיכוי לביצוע משימות מוצנחות הוא מועט ביותר).

כיום אפשר להצביע בבירור על המסוק כעל אחד האמצעים שיבטלו בעתיד את הצורך בצניחה מבצעית. הוא יהיה הגורם הבולט שיגשר בין שני סוגי היחידות — החי"ר והצנחנים; הלחימה באמצעותו אינה דורשת אותם כישורים שיתכן כי היו נחוצים לפעולה מוצנחת. רמת היחידות בביצוע המשימות הקרקעיות והמיומנות המקצועית יקבעו מדי פעם איוז מהן תבצע משימה מוטסת.

ל צורך המבצעים המוטסים במסוקים יש להצמיד את יחידות המסוקים ליחידות החי"ר, והקצאת המסוקים תהיה מבוקרת על-ידי מפקדת-הגג של יחידות החי"ר. מפקדה זו תוכל לנצל אף את שיתופם של טייסי המסוקים לשם פיתוח תורת הלחימה באורח טוב יותר ולשלבם במסגרתה. מכל מקום, חשיבותו של המסוק בחיל-האוויר היא אך משנית בעוד שביתחילה דת החי"ר הוא גורם ראשון במעלה.